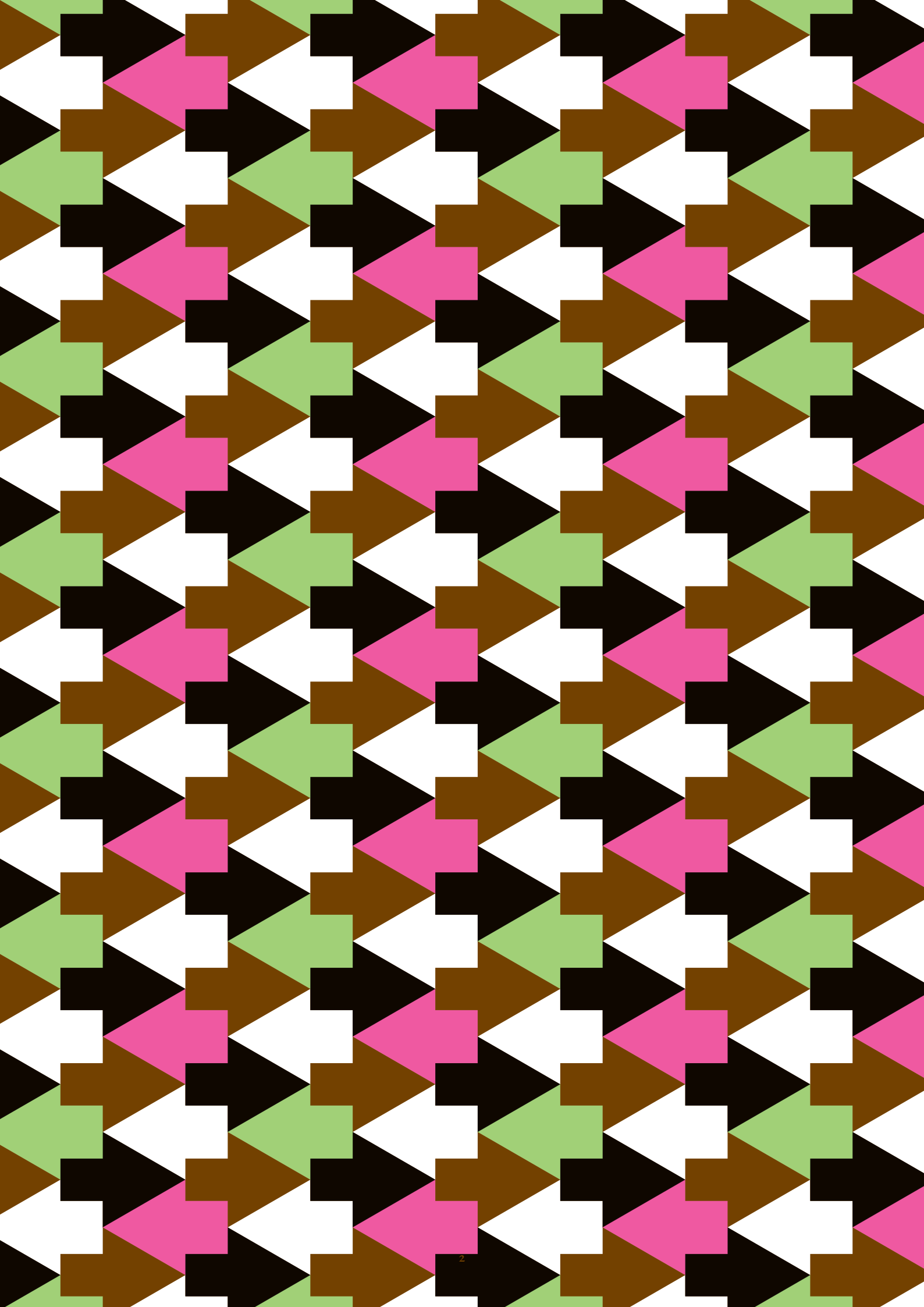

lira jaarverslag

Inhoud

Een woord van de voorzitter	2
Over Lira	7
Kerncijfers	10
Lira in 2009	11
Incasso	12
Bestuur en bureau	22
Lira Fonds	23

Een woord van de voorzitter

Directie

1. HET JAAR 2009 begon voor Lira en de andere Cedar-stichtingen in een droevige toonzetting. Cedars directeur André Beemsterboer die ook Lira's directeur was, overleed op 19 januari 2009 na een langdurige ziekte. Op zijn initiatief was een week tevoren, op 12 januari 2009, mr. Yvonne Looye aangetreden als adjunct-directeur. Zij vervulde op interim-basis de opengevallen directiefunctie tot medio 2009, waarna ze werd opgevolgd door interim-manager Marianne de Gier van het Utrechtse organisatiebureau Berenschot. Ongeveer gelijktijdig werd een sollicitatieprocedure gestart die per 1 maart 2010 zijn bekroning vond in het aantreden van een nieuwe statutaire directeur voor Cedar B.V., Hein van Leeuwen, die daarmee tegelijk de nieuwe directeur van Lira werd.

Lira Nieuwswaarde

2. IN 2009 KREEG het samengaan van Nieuwswaarde met Lira gestalte. Freelance journalisten voegden zich bij schrijvers en vertalers. Met het oog op dat samengaan waren eind 2007 door Lira op initiatief van de voorzitter van Nieuwswaarde, mr. Ronald Vles, onderhandelingen geopend met de NVJ (Nederlandse Vereniging van Journalisten), de constituerende vereniging achter Nieuwswaarde. De aanleiding tot die gesprekken werd gevormd door het inzicht dat op den duur een zelfstandig voortbestaan van Nieuwswaarde wellicht financieel onhoudbaar zou blijken als gevolg van een structureel gezien onvoldoende incasso in verhouding tot de kosten. Na een jaar van gesprekken werd op 23 januari 2009 te Amsterdam een contract tussen Nieuwswaarde, Lira en de NVJ getekend. In dit contract nam Lira de activiteiten, gelden en verplichtingen van Nieuwswaarde over. Eind 2009 verzorgde Lira voor het eerst een volledige journalistieke repartitie, al bleef het lange tijd onzeker of de ultieme datum voor de uitbetalingen, 31 december 2009, gehaald zou worden. Het is op het nippertje gelukt.

3. IN DE JOURNALISTIEKE commissie, bestaande uit vier leden van het Lira bestuur onder wie de twee journalistieke vertegenwoordigers Maria Genova (NVJ) en Tijs van den Boomen (FLA), is al geruime tijd aandacht besteed aan de wijze waarop de formele aansluiting van journalisten bij Lira plaats zou moeten vinden. In het ideale geval wordt daarvoor hetzelfde aansluitingscontract gebruikt als voor de aansluiting van andere soorten auteurs. Indien er echter goede redenen zijn om vanuit Lira aan journalisten een ander aanbod voor aansluiting te doen, zal er een -liefst zo beperkt mogelijke- aanpassing van het algemene aansluitingscontract plaats moeten vinden. Het lijkt erop dat met slechts enkele aanpassingen in de tekst een redelijke uniformiteit in de aansluitingscontracten kan worden bereikt.

4. SINDS HET SAMENGAAN van Nieuwswaarde met Lira treedt Lira in beginsel op voor alle makers van teksten, en kan de taakstelling en het werkterrein van Lira gedefinieerd worden als het voor auteurs verzilveren van auteursrechten ten aanzien van literaire, educatieve, wetenschappelijke, journalistieke en andere teksten en de op deze →

veelsoortige teksten gebaseerde audio-, video-, theatrale, audiovisuele en multimediale producties, zowel analoog als digitaal. Lira stelt zich daarbij ten doel op collectieve wijze overeenkomsten te sluiten met uiteenlopende gebruikers van werken, producenten zowel als exploitanten, om vervolgens het geld dat uit die overeenkomsten voortvloeit, te verdelen onder aangesloten en soms ook niet-aangesloten auteurs. “Op collectieve wijze” dient hier in twee betekenissen opgevat te worden: als “met veel van dezelfde rechten in één hand” en als “ten aanzien van meestal grote exploitaties”, met als achterliggende ratio dat auteurs als individuele rechthebbenden in de praktijk vrijwel altijd machteloos zouden staan, als zij niet op rechtenniveau collectief georganiseerd zouden zijn.

Aansluitingscontracten

5. HET JAAR 2009 was voor Lira het jaar waarin de nieuwe aansluitingscontracten aan aangesloten en niet-aangesloten auteurs werden toegezonden. Door de terugzending van ondertekende contracten telde Lira per begin 2010 6.500 aangesloten auteurs. Dat wil zeggen dat de actie in aantal een sprong voorwaarts opleverde met meer dan 30%. Tellen we de oud- Nieuwswaarde-aangeslotenen daar nog bij, freelance journalisten die door Lira als aangeslotenen welkom zijn geheten, dan komen we uit op een tussenstand van ca. 8.500 aangesloten makers van teksten, en daarmee op een ruime verdubbeling vergeleken met daarvoor.

6. DE NIEUWE AANSLUITINGSCONTRACTEN stuitten, zoals verwacht, op enige tegenstand, zowel wat de digitale rechten betreft alsook de audiovisuele. Wat de digitale rechten betreft werd om het probleem op te lossen begin 2010 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het Nederlands Uitgeversverbond waarin Lira de toepassing van de aan haar overgedragen digitale rechten beperkt tot de eerder aangeduide collectieve toepassingsterreinen, zoals bibliotheken, archieven, culturele erfgoedprojecten, Google en dergelijke. Individuele contracten tussen auteurs en uitgevers blijven het werkterrein van de diverse beroepsverenigingen, veelal via modelcontracten. Wat de audiovisuele rechten betreft moest het door Lira ondersteunde Contractenbureau in de tweede helft van 2009 via een kort geding ten strijde trekken tegen de publieke omroepen (NPO) waaruit een schikking volgde die ruimte creëerde voor nadere onderhandelingen in de loop van 2010 tussen Lira en een intussen ontstane coalitie van NPO en kabelexploitanten, mede met uitzicht op het nieuwe kabelcontract dat per 1-1-2011 in zou moeten gaan. Dit audiovisuele gesprek is inmiddels (april 2010) begonnen. Het resultaat zou omroepen in staat moeten stellen tegen betaling op heel veel oude en nieuwe platforms beschermde werken van scenarioschrijvers (Lira), regisseurs (Vevam) en acteurs (Norma) openbaar te maken, met inschakeling van de genoemde collectieve beheersorganisaties voor de financiële afrekening. Lumpsum- of minutagebedragen per jaar zouden die afrekening door omroepen erg kunnen vereenvoudigen, terwijl de auteursrechtorganisaties dan de administratief veel ingewikkelder verdeling onder rechthebbenden op zich zouden nemen. →

Leenrecht

7. DE BESTUURLIJKE LEENRECHTKLACHTENCOMMISSIE van Lira ontving over de leenrechtrepertities van eind 2009 in totaal drie klachten op 10.000 financiële transacties. Dit betreft klachten die niet in kort tijdsbestek op bureau niveau tot tevredenheid van klagers afgewikkeld konden worden.

8. BIJ HET LEENRECHT laat zich over de hele linie nog steeds een teruggang in het aantal uitleningen vaststellen. Voor een deel bleek dit beeld te verklaren, doordat bibliotheken steeds meer uitleningen als niet-betaalde verlengingen begonnen te boeken. Mede op aandringen van Lira is Stichting Leenrecht een procedure gestart bij de Rechtbank te Den Haag om over dit verschijnsel helderheid te verkrijgen. Op 24 maart 2010 heeft de rechter uitspraak gedaan in deze procedure. De rechtbank heeft geoordeeld dat een verlenging van de uitleentermijn niet geldt als een nieuwe openbaarmaking, maar als een verlenging van de initiële (eerste) uitleentermijn. De rechter stelde daarmee Stichting Leenrecht in het ongelijk. Stichting Leenrecht vindt dat het boek wel degelijk opnieuw voor het publiek ter beschikking komt omdat het tijdens de aanvankelijke uitlening door iemand anders kan worden gereserveerd, waarmee de verlenging niet doorgaat. De rechtbank vervolgde dat haar oordeel over verlengingen niet met zich meebrengt dat een verlenging is uitgesloten van een billijke vergoeding. Stichting Leenrecht zal zich nu beraden op de situatie.

9. BINNEN STICHTING LEENRECHT, belast met de incasso van leenvergoedingen, werden in 2009 voorbereidingen getroffen om ook voor e-books tot een leenrechtregeling te komen. De vooruitzichten daarop vallen niet ongunstig te noemen. Het streven van Leenrecht, daarin ondersteund door Lira, is het om op de uitleen van e-books het uitleentarief voor geschriften toe te passen, dus tegen het normale boekentarief per uitlening. Binnenkort, zo mogelijk nog in de eerste helft van 2010, worden er besluiten verwacht.

Kabelgelden

10. TEN AANZIEN VAN de kabelgelden is niet uit te sluiten dat in het nieuwe kabelcontract dat per 1-1-2011 tussen rechthebbenden en kabelexploitanten moet worden gesloten, belangrijke wijzigingen van kracht worden. Primair is er de vraag of kabelexploitanten wel willen betalen, en als ze dat niet willen, hoe ze daartoe gedwongen kunnen worden. Dan volgt ongetwijfeld de strijd om de hoeveelheid geld. Vervolgens komt de wijze van verdeling tussen diverse groepen rechthebbenden aan de orde, ook wel aangeduid als Cisac- en Agicoa-rechthebbenden. Voor Lira is de verdeling van de Cisac-gelden van belang waarbij eindelijk ook de bij Lira aangesloten journalisten in de kabelopbrengsten zouden moeten gaan meedelen. Aangezien ook Nederlandse en buitenlandse regisseurs op hun aandeel in de kabelgelden aanspraak maken, valt het te verwachten dat er aan de top van de verdeelpiramide een niet onbelangrijke herschikking van financiële aandelen plaats gaat vinden.

Thuiskopiegelden

11. STICHTING DE THUISKOPIE werd in 2009 ernstig in haar incassoactiviteiten beperkt door een weigering van de Tweede Kamer en de minister van Justitie om een in tal van andere landen inmiddels ingevoerde verruiming van de thuiskopieheffing tot andere dragers dan alleen CD's, DVD's en (video)banden toe te laten. Daarmee is een belangrijke uitbreiding van de thuiskopieheffing in de richting van MP3-spelers en harddisk-recorders met behulp van een Algemene Maatregel van Bestuur geblokkeerd. Die door velen als onredelijk beoordeelde actie kostte rechthebbenden, ook schrijvers, →

intussen vele miljoenen euro's. Pogingen om de minister op andere gedachten te brengen worden langs verschillende wegen en met gebruik van verschillende, ook juridische middelen door de Stichting de Thuis kopie voortgezet. Het thuis kopie-isolement van Nederland in Europa dient te worden doorbroken. Nederland behoort immers nog altijd tot de groep van beschaafde landen die de creativiteit niet onbeloond willen laten. Een ander Thuis kopie probleem betrof de kwestie van de zogeheten "onverdeelde gelden". Sommige auteursrechtorganisaties zouden volgens het College van Toezicht Auteursrecht te lang gewacht hebben met het verdelen van thuis kopiegelden, dat wil zeggen langer dan de inmiddels toegestane drie jaar tussen incasso en uitbetaling. Voor Lira dreigde daarmee een verrekening met toekomstige thuis kopie uitkeringen. In verhouding tot de miljoenen euro's bij andere auteursrechtorganisaties ging het bij Lira om een zeer overzichtelijk, inmiddels aan rechthebbenden uitgekeerd bedrag waarvan het bestuur ook nog eens van mening is dat het onderdeel uitmaakt van een repartitie die aan alle gestelde voorwaarden voldoet. Thuis kopiegelden worden immers, net als in andere repartities, uitbetaald op basis van een voorlopige eerste ronde, om -zodra duidelijk is hoeveel rechthebbenden er zijn- gevolgd te worden door een tweede en definitieve ronde, ook wel de narepartitie genoemd.

Reprorechtgelden

12. IN 2009 WERDEN tussen Lira en Reprorecht gesprekken gevoerd over de overname door Lira van het beheer over het Auteursfonds. Het Auteursfonds betaalt jaarlijks namens de Stichting Reprorecht reprorechtvergoedingen uit aan auteurs die publiceren in vak- en wetenschappelijke tijdschriften en boeken en in educatieve geschriften waarvan de uitgevers zich niet hebben aangemeld voor de reguliere repartitie door de Stichting Reprorecht waardoor deze auteurs dreigen geen reprorechtgelden te ontvangen. Soms ook zien uitgevers naar eigen zeggen geen kans reprorechtgelden door te verdelen en sturen zij ontvangen gelden voor makers terug. Deze gesprekken hebben tot gevolg gehad dat met ingang van 1 januari 2010 Lira onder strikte voorwaarden het beheer voert over het Auteursfonds van de Stichting Reprorecht. Aanvankelijk zal er geen verandering komen in de manier waarop Lira gelden uit het Auteursfonds verdeelt. Op den duur hoopt Lira echter gebruik te maken van andere bestaande repartitiekanaalen om op de meest efficiënte en effectieve wijze ook deze gelden bij de beperkte groep van rechthebbenden te krijgen.

Lira-Vevam

13. IN DE LOOP van 2009 kwamen gesprekken op gang tussen Lira en Vevam over de door Vevam voorgestelde overgang van Vevam-scenarioschrijvers naar Lira. Dat was een op te lossen kwestie geworden sinds de ledenvergadering van Vevam eind 2009 besloten had van Vevam een regisseursorganisatie te maken door scenarioschrijvers en producenten-als-natuurlijk-persoon uit de eigen gelederen te verwijderen. Per 1 april 2010 was deze verwijdering een onherroepelijk feit. Het problematische aan genoemde overgang van Vevam naar Lira is gelegen in het feit dat het repertoire waarvoor Lira kabelgelden ontvangt, een ander repertoire (want een zogeheten Cisac-repertoire) vormt dan het zogenaamde Agicoa-repertoire waarvoor Vevam gelden ontvangt. Op te lossen valt het probleem als uitbreiding van Lira's repertoire met enig Agicoa-repertoire daadwerkelijk financieel uit een Agicoa-bron gecompenseerd wordt. Naar zo'n oplossing wordt gezocht. De uitkomst van de gesprekken staat momenteel (april 2010) nog niet vast, al moge het duidelijk zijn dat Lira de oud-leden van Vevam die scenarioschrijver zijn, als nieuwe aangeslotenen hartelijk welkom zal heten en aan hen in ieder geval voor hun Cisac-repertoire kabelgelden uit zal betalen. Dat deed Lira immers al heel veel jaren via een speciale afspraak met Vevam. →

Uitbreiding incasso

14. BIJ EEN STAGNERENDE structurele stijging van Lira's incasso gaan als vanzelf stijgende kosten zwaarder wegen. Vandaar dat uitbreiding van Lira's activiteiten en daarmee gepaard gaande verhoging van Lira's incasso door het bestuur als zeer wenselijk wordt ervaren. Nieuwe speerpunten hadden in 2009 de volle aandacht van het Lira bestuur.

Lira-audiovisueel

15. ALLEREERST BIEDEN DE rechten op audiovisuele werken een belangrijke mogelijkheid inkomsten voor auteurs en daarmee voor Lira te genereren. Dat de NPO zich in tegenstelling tot vroeger tijden plompverloren tegen het collectief beheer keert, is daarbij een ernstige hinderpaal gebleken en eigenlijk in strijd met de zorg die de NPO vanuit culturele gezichtspunten voor onder meer scenarioschrijvers aan de dag zou moeten leggen. Des te pijnlijker wordt deze houding, nu zelfs de EBU (European Broadcasting Union) als woordvoerder van alle Europese publieke omroepen een ernstig pleidooi voor systematische inschakeling van auteursrechtorganisaties heeft gehouden en in een Policy Paper heeft vastgelegd.

Lira-digitaal

16. DAARNAAST MOET OOK het terrein van de digitalisering en daarop volgende online beschikbaarstelling genoemd worden als een speerpunt van beleid, waarbij een langdurige onderhandelingscyclus tussen Lira en Pictoright enerzijds en de Koninklijke Bibliotheek anderzijds momenteel (april 2010) heeft geleid tot een begin van overeenstemming over de auteursrechtelijke beginselen waaronder culturele erfgoedprojecten gedigitaliseerd zouden kunnen worden. Deze overeenstemming op hoofdpunten is een directe uitwerking van een in april 2008 tussen Fobid (de organisatie van bibliotheken) en VOI©E (de branchevereniging van collectieve beheersorganisaties) ter gelegenheid van Amsterdam Wereldboekenstad overeengekomen intentieverklaring. Steeds duidelijker wordt wat ik vorig jaar al in mijn verslag over het jaar 2008 schreef: dat de digitalisering ons, dat wil zeggen het bestuur van Lira, als bron van zorg en -laten we hopen- van vergoedingen nooit meer zal verlaten.

Lira-theater

17. BIJ VOLDOENDE BELANGSTELLING van de zijde van schrijvers van toneelteksten is Lira van plan meer initiatieven te ontplooiën ten aanzien van het toneel. Net als dat vanouds bij buitenlandse Lira's het geval is (veel buitenlandse Lira's zijn daarvoor juist opgericht), ligt het op de weg van Lira ook op toneelgebied auteursrechtelijke vergoedingen te gaan incasseren. Daarbij dienen zich zowel het amateurtoneel als het professioneel toneel als opties aan. Liratheaterteksten.nl is een goed initiatief gebleken dat echter pas tot volle wasdom zal kunnen komen, als er een renderend vervolg aan zal worden gegeven. Langs digitale weg zou dat niet alleen mogelijk moeten zijn, maar ook kosteneffectief.

Kees Holierhoek,
voorzitter Stichting Lira

Lira voor Schrijvers

Over Lira

DE STICHTING LITERAIRE RECHTEN AUTEURS (Lira) is de auteursrechtorganisatie voor schrijvers en vertalers van gedichten, verhalen, essays, columns, novellen, romans, éénakters, toneelstukken, sketches, hoorspelen, tv-spelen, series en films voor tv, journalistieke werken, conferences en muziek-dramatische werken, zoals opera's, operettes, musicals en nog veel meer.

Wat doen wij voor onze auteurs?

IN ZEKERE ZIN is Lira voor schrijvers en vertalers wat Buma/Stemra is voor muziek. Lira betaalt aan auteurs vergoedingen uit voor gebruik en hergebruik van teksten die zij hebben geschreven.

Met literaire werken bedoelen we praktisch alles wat met woorden is geschreven. Lira vertegenwoordigt dus niet alleen de P.C. Hooftprijs-winnaars, maar ook schrijvers van streekromans, vertalers, scenarioschrijvers, ondertitelaars en inmiddels ook journalisten en vele anderen.

¶ Lira beheert collectief auteursrechten van schrijvers, vertalers en journalisten in Nederland, vooral in gevallen van secundaire exploitatie.

¶ Voor bijna elk gebruik van een in woorden geschreven werk dient door de maker van dat werk of diens vertegenwoordiger toestemming te worden verleend. Er zijn twee categorieën van exploitatie van teksten: **primaire** en **secundaire** exploitatie.

Wat is primaire exploitatie?

Bijvoorbeeld de opdracht van een productiemaatschappij aan een schrijver om een nieuwe kinderserie te schrijven. Dit is een afspraak die gemaakt wordt tussen de omroep/producent en de schrijver en daar komt in principe Lira niet aan te pas. Evenmin in het geval waarin een schrijver met een uitgever om tafel gaat om te praten over een nieuw te publiceren boek.

Wat is secundaire exploitatie?

Dat zijn nieuwe, andere 'openbaarmakingen' (of exploitaties) die vallen buiten de aanvankelijke opdrachtverlening tussen een schrijver en een opdrachtgever.

¶ Neem bijvoorbeeld bovenstaand geval waarin een scenarioschrijver een nieuwe kinderserie schrijft. Het schrijven van de kinderserie is geregeld in het contract, evenals de uitzendrechten. Als vervolgens echter de opdrachtgever in een later stadium besluit om al zijn programma's tegen betaling online aan te bieden, dan trekt Lira desgewenst aan de bel en regelt voor de schrijvers van al die programma's een percentage van de opbrengsten. →

- ¶ Het is lastig om in bovengenoemd voorbeeld als individuele auteur zelf een percentage van de opbrengsten te regelen. Je staat immers maar alleen tegen een veel grotere partij en bovendien wil je de goede relatie met je opdrachtgever niet schaden. Het is al moeilijk genoeg om voldoende opdrachten binnen te krijgen. Lira kan deze onderhandelingen veel makkelijker voeren, omdat ze spreekt namens het collectief van schrijvers (individuele relaties worden dus niet zo gauw geschaad). Bovendien is Lira expert op het gebied van auteursrecht en beschikt zij over een team van juristen.
- ¶ In het algemeen: overal waar werken van schrijvers geëxploiteerd worden via kanalen of in vormen die niet overeengekomen zijn in de initiële opdrachtverlening tussen producent of uitgever enerzijds en de schrijver of vertaler anderzijds, daar kan Lira optreden als onderhandelingspartij.
- ¶ Auteurs die zich aansluiten bij Stichting Lira versterken daarmee hun onderhandelingspositie. Door de macht van het getal (duizenden auteurs en tienduizenden literaire werken) is Stichting Lira een gerespecteerde onderhandelingspartner. Bovendien krijgt een aangeslotene toegang tot vele extra vormen van dienstverlening, bijvoorbeeld ondersteuning bij contractonderhandelingen door het Contractenbureau (voor scenaristen en toneelschrijvers), rechtsbijstand door Stichting Rechtshulp Auteurs, advies bij juridische vragen, hulp bij inbreuk op internet en nog veel meer.

Lira blijft groeien!

INMIDDELS HEBBEN ZICH bij Lira al meer dan 6.500 auteurs aangesloten. Sinds de samenvoeging met Nieuwswaarde in 2009 zijn daar nog eens zo'n 2.000 freelance journalisten bijgekomen, die door Lira als aangeslotenen welkom zijn geheten. Daarmee heeft Lira nu een bestand van circa 8.500 aangesloten makers van teksten - een ruime verdubbeling vergeleken met voorgaande jaren. Lira keert nu in totaal aan meer dan 18.000 schrijvers geld uit, afkomstig van uitleningen in openbare bibliotheken, kabelgelden, thuishopievergoedingen en andere bronnen.

Voor en door schrijvers

LIRA IS IN 1986 opgericht door (de beroepsvereniging van) schrijvers als instrument om eigen auteursrechten te beheren op terreinen waar dat individueel niet of alleen met de grootste moeite mogelijk is. Kortom, in die gevallen waar eigenlijk alleen collectief optreden effectief kan zijn. Deze beroepsvereniging, de Vereniging van Letterkundigen (VvL) maakt tegenwoordig deel uit van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV), die op haar beurt is uitgebreid met het Netwerk Scenarioschrijvers en de Freelancers Associatie (FLA). Sinds Lira met Nieuwswaarde is samengegaan, is ook de Nederlandse Vereniging voor Journalisten (NVJ) één van Lira's zogeheten "constituerende verenigingen" geworden. Deze verenigingen voor schrijvers en journalisten hebben elk vertegenwoordigers in het bestuur van Lira. Er zijn in het Lira bestuur daarnaast nog twee bestuurszetels beschikbaar waarvoor de bij ons aangesloten auteurs zich verkiesbaar kunnen stellen.

- ¶ Stichting Lira is niet een geheel op zichzelf staande organisatie, maar een organisatievorm van schrijvers, bestuurd door schrijvers, die zich geheel ten dienste stelt van schrijvers. Lira maakt zich sterk voor een goede positie van de schrijvende makers en waar nodig onderneemt Lira collectief actie als auteursbelangen worden geschaad. In 2009 volgde Lira bijvoorbeeld actief de ontwikkelingen rondom de Google Book rechtszaak en informeerde haar achterban op regelmatige basis over de stand van zaken. Actuele informatie over de Google-zaak is overigens altijd te vinden op onze website www.lira.nl. Ook voor andere (nieuwe) vormen van collectief digitaal gebruik →

treedt Lira namens de gebruikers op als onderhandelingspartij. Hierbij kunt u denken aan bijvoorbeeld uitleningen van e-books door bibliotheken en grootschalige digitaliseringsprojecten van cultureel erfgoed-instellingen.

Bestuurlijke transparantie

LIRA HECHT VEEL waarde aan bestuurlijke transparantie. Jaarlijks beleggen wij een vergadering voor onze aangeslotenen. Tijdens deze bijeenkomst legt het bestuur verantwoording af aan de achterban over gevoerd beleid en behaalde resultaten. Op deze jaarvergadering is elke aangeslotene in de gelegenheid om vragen te stellen of het bestuur te attenderen op nieuwe beleidsmatige aandachtsgebieden. Ook worden hier door middel van stemmingen door de aangesloten auteurs bestuursleden benoemd die voorgedragen worden door constituerende organisaties of voorgedragen vanuit de aangesloten auteurs.

¶ Elk jaar publiceren wij een openbaar jaarverslag met uitgebreide verantwoording van activiteiten en financieel beleid. Dit verslag wordt gestaafd met een uitgebreid financieel jaarverslag, inclusief de jaarrekening, dat gecontroleerd wordt door externe registeraccountants.

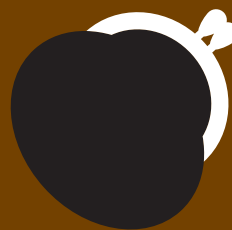
¶ Een deel van de verdeelactiviteiten van Stichting Lira valt de facto onder een “afgeleid” toezicht van een overheidsinstantie. Dit is het College van Toezicht Auteursrecht (CvTA). Het CvTA is op grond van de op 15 juli 2003 in werking getreden Wet toezicht collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten belast met het toezicht op een aantal collectieve beheersorganisaties, waaronder de stichtingen Leenrecht, Thuiskopie en Reprorecht. Lira rapporteert aan die drie stichtingen over de repartitieactiviteiten. Het College ziet er onder meer op toe dat collectieve beheersorganisaties een overzichtelijke (financiële) administratie bijhouden, dat zij de verschuldigde vergoedingen voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken op rechtmatige wijze en tegen redelijke beheerskosten innen en tijdig verdelen onder rechthebbenden, transparante tariefstructuren hanteren, en voldoende zijn uitgerust om hun taken naar behoren uit te voeren. Jaarlijks brengt het College van de verrichtte werkzaamheden verslag uit aan de Minister van Justitie.

¶ Stichting Lira is lid van de Vereniging van Organisaties die het Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren (VOI©E). Deze branchevereniging streeft ernaar het begrip voor de uitoefening van het auteursrecht en de naburige rechten te vergroten en de informatie over de werkwijze van collectieve beheersorganisaties te verbeteren. VOI©E fungeert namens collectieve beheersorganisaties als aanspreekpunt voor vragen over de collectieve uitoefening van het auteursrecht en naburige rechten. Daarnaast vervult VOI©E de functie van meldpunt voor kritiek of klachten. Alle collectieve beheersorganisaties die in Nederland actief zijn, zijn lid van VOI©E en verbinden zich daarmee aan de gedragscode. VOI©E ziet toe op naleving van deze gedragscode. Voor meer informatie zie www.voice-info.nl

¶ Als Stichting Lira doen wij er alles aan om onze werkzaamheden in de keten van inning en verdeling van vergoedingen naar ieders tevredenheid uit te voeren. Om eventuele klachten binnen de voorgeschreven regels van de gedragscode van de brancheorganisatie VOI©E te kunnen behandelen, heeft Stichting Lira voor leenrechtzaken een klachten- en bezwarenprocedure. Andere klachten over bijvoorbeeld de administratieve afhandeling of bezwaren van meer principiële aard kunnen te allen tijde bij het bureau worden ingediend en belanden uiteindelijk -indien nog nodig- voor behandeling bij het bestuur. Meer informatie hierover vindt u op www.lira.nl. ←

Kerncijfers Stichting Lira

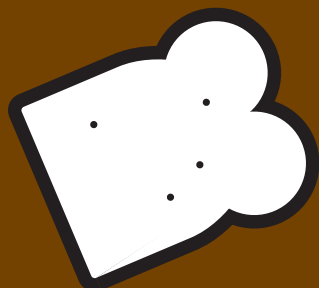
(in duizenden euro's)

	2009	2008	2007	2006	2005
Eigen vermogen	3.074	1.314	1.815	2.402	3.007
Baten					
Kostenvergoeding ¹	1.431	714	1.084	957	886
Interest ²	1.730	703	855	622	353
Overige Baten ³	1.142	-2	-112	-	32
	4.303	1.415	1.827	1.579	1.271
Af: Toerekening rentebaten	-	-	72	124	71
	4.303	1.415	1.755	1.455	1.200
Lasten					
Bureaunkosten	1.097	903	737	633	621
Huisvestingskosten	141	130	103	75	82
Overige kosten	1.306	882	783	522	390
	2.544	1.915	1.623	1.230	1.093
Toevoeging aan fondsen en voorzieningen	1.759	-500	132	225	107
	4.303	1.415	1.755	1.455	1.200
Incasso/Repartitie					
Te verdelen begin jaar	18.862	16.428	19.318	19.119	20.075
Incasso	13.887	15.248	14.641	15.113	13.232
Herallocaties	2.227	-	950	-	-
Beschikbaar voor verdeling	34.976	31.676	34.909	34.232	33.307
Verdeeld	17.842	12.814	18.481	14.914	14.188
	17.134	18.862	16.428	19.318	19.119

- 1 De stijging van de kostenvergoeding wordt onder andere verklaard door de uitkering van de Topstream Kabel over 2007, die al in 2008 had moeten worden uitgevoerd, en de toevoeging van de journalistieke Nieuwswaarde activiteiten.
- 2 De hogere interest bate wordt verklaard door de toevoeging van de rentebaten uit de opheffing van de Lira/Vevam rekening.
- 3 De post overige baten wordt gevormd door het saldo van het in 2007 opgeheven vereffeningsfonds en het resultaat uit het opgaan van Stichting Nieuwswaarde in Stichting Lira.

Deze kerncijfers zijn ontleend aan het uitgebreide financiële jaarverslag.
Het volledige financiële jaarverslag kunt u opvragen bij Lira.

Lira in 2009

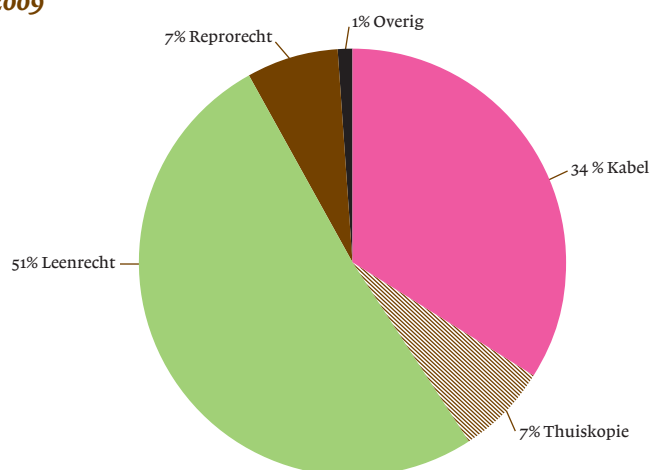
Incasso

LIRA INCASSEERDE IN 2009 VOOR HAAR AUTEURS IN TOTAAL RUIM: € 13,8 MILJOEN

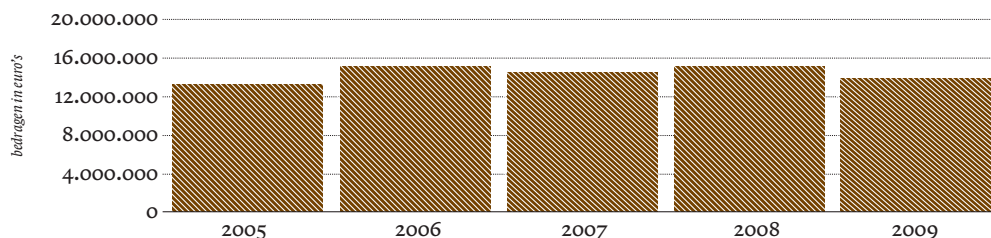
Uitbetalingen

LIRA VERDEELDE IN 2009 RUIM € 17,8 miljoen onder haar auteurs.

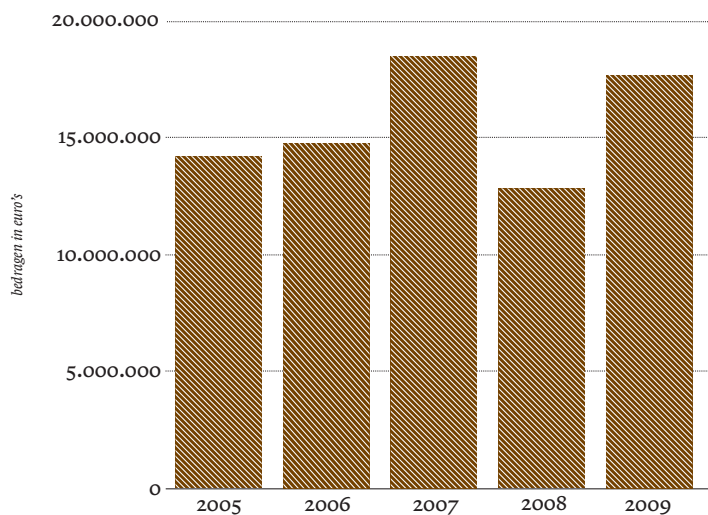
Incasso 2009

De ontwikkeling van de incasso

De ontwikkeling van de verdeling

Incasso Lira

(bedragen in euro's)

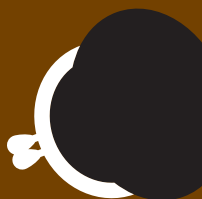

	2009	2008	2007	2006
Kabelgelden				
Kabel Nederland	4.189.804	4.871.154	2.726.562	6.284.846
Kabel Kaderovereenkomst	1.324	18.010	100.288	204.086
Kabel Duitsland	45.555	-	13.961	15.057
Kabel België	425.167	443.707	382.690	365.924
Overige	52.647	159.817	132.749	95.625
	4.714.497	5.492.688	3.356.250	6.965.538
Thuiskopiegelden				
Audio	182.444	222.921	226.768	261.651
Video	694.056	1.677.300	2.086.467	-
Overige	76.400	33.754	20.589	96.965
	952.900	1.933.975	2.333.824	358.616
Leenrechtgelden				
Geschriften	6.529.430	7.198.282	7.217.594	7.400.083
Multimedia	515.893	99.167	1.183.056	-
Audio	9.917	16.834	15.294	20.710
Video	67.475	-	-	-
Uit buitenland	19.250	28.020	35.960	68.294
	7.141.965	7.342.303	8.451.904	7.489.087
Reprorecht				
Belletrie en overige	917.594	290.730	376.664	67.749
	917.594	290.730	376.664	67.749
Overig				
Overig	46.201	26.490	-	109.695
	46.201	26.490	-	109.695
Primaire rechten				
Amateurtoneel	6.807	-	3.009	3.022
Beroepstoneel	4.994	5.550	5.692	3.762
Literomgelden	95.799	132.608	100.126	80.952
Mechanische rechten	2.500	19.583	14.508	24.584
Uitzendrechten	-	-	-1.000	9.778
Opvoeringsrechten	3.862	3.890	260	-
	113.962	161.631	122.595	122.098
Totaal	13.887.119	15.247.817	14.641.237	15.112.783

De financiële overzichten laten een gezonde organisatie zien. De incasso die wij doen ten bate van onze auteurs, is redelijk stabiel en het lukt Lira steeds beter om het geïncasseerde geld snel bij die mensen te bezorgen die er recht op hebben.

De richtlijnen van het CyTA omtrent de snelheid van de verdeling, hebben wij ter harte genomen. Lira heeft er werk van gemaakt om oude (nog niet uitgekeerde) gelden alsnog aan de rechthebbenden te bezorgen. Dat wij in 2009 meer hebben uitgekeerd dan wij hebben ontvangen, komt mede doordat wij oude gelden, die in het verleden als reservering waren geormerkt, aan de rechthebbenden uit hebben gekeerd. Daarnaast wordt het verschil in hoogte van de incasso en de uitkeringen ook verklaard door de journalistieke repartitie, die Lira in 2009 voor het eerst uitvoerde.

Deze kerncijfers zijn ontleend aan het uitgebreide financiële jaarverslag. Het volledige financiële jaarverslag kunt u opvragen bij Lira.

De verschillende geldstromen nader belicht

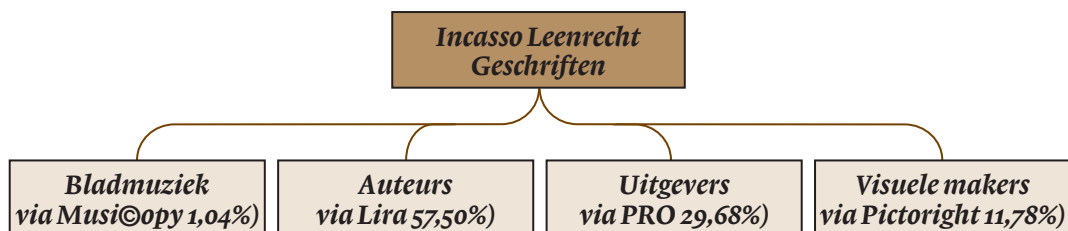
I. Leenrecht

Leenrechtgelden	2009	2008	2007	2006
<i>Bedragen in euro's</i>				
Geschriften	6.529.430	7.198.282	7.217.594	7.400.083
Multimedia	515.893	99.167	1.183.056	-
Audio	9.917	16.834	15.294	20.710
Video	67.475	-	-	-
Uit buitenland	19.250	28.020	35.960	68.294
	7.141.965	7.342.303	8.451.904	7.489.087

Het Leenrechtstelsel

SINDS 1996 IS wettelijk geregeld dat bibliotheken voor het uitlenen van boeken een vergoeding moeten betalen. Wetenschappelijke en schoolbibliotheken zijn hiervan overigens uitgezonderd. Deze vergoeding geldt trouwens niet alleen voor uitleningen van boeken, maar ook voor de uitleningen van tijdschriften, bladmuziek, luisterboeken, muziek-CD's, enzovoort.

- ¶ De wetgever heeft bij het instellen van de leenrechtregeling de auteurs willen compenseren voor derving van inkomsten. Immers, mensen die in de bibliotheek een boek lenen, kopen meestal niet later alsnog in een boekwinkel datzelfde boek. Want ze hebben het al gelezen. Hierdoor loopt een auteur natuurlijk inkomsten mis en mede om dit te corrigeren is het leenrechtstelsel ingericht.
- ¶ Daarnaast speelt ook een rol dat de bibliotheken de boeken die ze uitlenen, exploiteren. Bibliotheekbezoekers betalen via hun lidmaatschap immers om de boeken te mogen komen lenen.
- ¶ Bibliotheken houden hun uitleningen bij en betalen een vastgesteld bedrag per uitlening. In totaal heeft Stichting Leenrecht (de incasso-organisatie) ruim 16,7 miljoen euro ontvangen in 2009.
- ¶ Behalve schrijvers zijn er ook nog andere rechthebbenden die aanspraak maken op een deel van dit totaalbedrag. Zo hebben uitgevers bijvoorbeeld ook recht op een gedeelte van het geïnde leenrecht, worden er ook periodieken uitgeleend waarvoor journalisten geld ontvangen en krijgen bijvoorbeeld ook de uitgevers van bladmuziek hun portie. →

(bij de verdeling van leenrechtgeld voor periodieken, multimedia-, audio- en videoproducten liggen deze verhoudingen iets anders)

De verdeling door Lira

BIBLIOTHEKEN LEVEREN INFORMATIE over welke boeken ze hoe vaak hebben uitgeleend in een bepaalde periode. Inmiddels werken bijna 90% van de bibliotheken in Nederland hieraan mee, zodat deze “steekproef” een vrijwel volledig beeld geeft van wat er zoal geleend wordt.

¶ Aan één boek hebben soms meer auteurs meegeschreven. Bijvoorbeeld de oorspronkelijke auteur, de vertaler/ bewerker én iemand die het voorwoord geschreven heeft. Stichting Lira heeft een omvangrijke database waarin precies wordt bijgehouden aan welk boek welke auteurs hebben meegewerkt. Hiervoor werken wij onder andere nauw samen met de Koninklijke Bibliotheek en onze auteurs geven ook zelf hun boektitels aan Lira op. Als wij van een bibliotheek bericht krijgen dat een bepaald ISBN-nummer is uitgeleend, zoeken wij in onze administratie de juiste auteurs erbij.

¶ De hoogte van de vergoeding wordt bepaald aan de hand van een drietal factoren: het aantal uitleningen, de boekprijs van het betreffende werk en het aandeel van de (co-) auteur of vertaler. Hoe dit precies werkt, is na te lezen in de leenrechtreglementen die op te vragen zijn bij het bureau van Stichting Lira. Dit reglement staat ook op onze website www.lira.nl.

¶ Lira keert aan iedereen de leenrechtvergoeding uit. Dus ook aan auteurs die niet bij ons aangesloten zijn. Auteurs die nog niet in ons systeem voorkomen, sporen wij zoveel mogelijk op. Daartoe verricht Lira grote inspanningen en in 2009 heeft het reeds lang lopende project “Opsporing Verzocht” een extra impuls gekregen in de vorm van een medewerker die zich uitsluitend bezig houdt met het systematisch zoeken naar de contactgegevens van auteurs die uitgeleende titels op hun naam hebben staan, maar bij Lira nog niet bekend zijn. Hierbij wordt creatief te werk gegaan: het internet wordt afgespeurd, databanken worden geraadpleegd en uitgevers worden actief benaderd. Tot nu toe hebben wij met deze extra krachtsinspanning een paar duizend uitleningen kunnen koppelen aan de makers. En het einde is nog niet in zicht.

Leenrechtvergoedingen in 2009

IN DECEMBER 2009 is ruim 6,8 miljoen euro aan leenrechtvergoedingen uitgekeerd aan meer dan 10.000 auteurs, inclusief de auteurs die hun vergoeding ontvingen via onze buitenlandse zusterorganisaties. Dit is het hoogste bedrag dat Lira in de afgelopen jaren heeft uitgekeerd aan leenrechtvergoedingen in één jaar. Ter vergelijking: in 2008 was de leenrechtuitkering zo’n 5,2 miljoen en in 2007 circa 5,9 miljoen euro. Dit komt onder meer omdat Lira, op verzoek van Stichting Leenrecht, de verdeeltermijn van vijf jaar terug heeft gebracht naar drie jaar (waarbij overigens de claimtermijn wel op vijf jaar gehandhaafd bleef). Dit betekende dat eind 2009 niet alleen de overgebleven leenrechtgelden uit 2004, maar ook die uit 2005 en 2006 ineens werden uitgekeerd. Deze repartitie betekende dus voor veel auteurs een meevaller, maar het is belangrijk →

om daarbij niet uit het oog te verliezen dat het hier ging om een eenmalige inhaalslag en niet om een structurele verhoging.

Bagatellenregeling

IN DECEMBER 2009 werd voor de tweede maal bij de verdeling een bagatellenregeling toegepast. Om de administratieve last voor onze rechthebbenden te verlichten heeft het bestuur van Lira besloten vanaf 2008 een bagatellenregeling in te voeren. Wij willen onze auteurs niet onnodig belasten met brieven, specificaties en formulieren voor een transactie van slechts een paar eurocent en vanzelfsprekend wegen de administratieve kosten bij dergelijke kleine bedragen relatief zwaar.

¶ Alle leenrechtvergoedingen onder de vijf euro worden niet direct uitgekeerd aan de rechthebbenden. In plaats daarvan worden ze per rechthebbende opgespaard tot het “bodembedrag” van vijf euro is bereikt. Eens in de vijf jaar zal, ongeacht de hoogte van de reservering, een uitbetaling volgen.

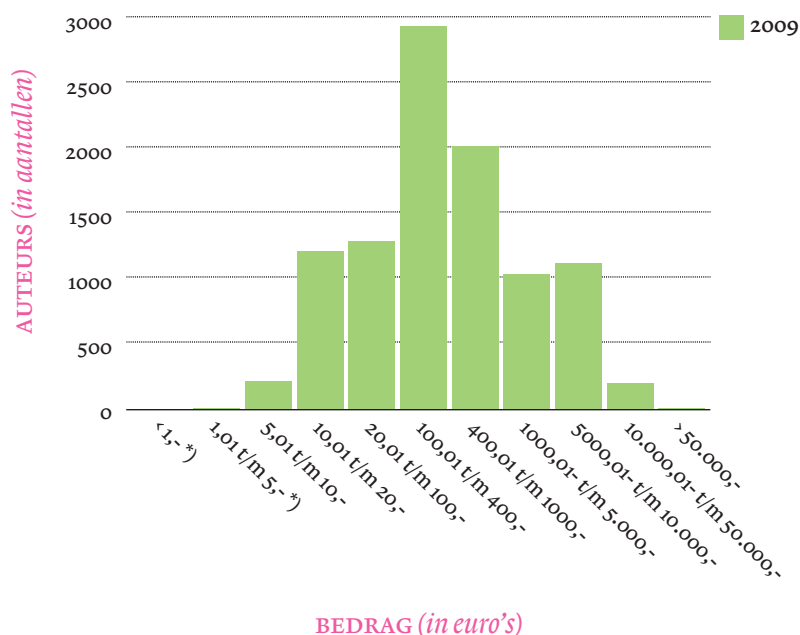
¶ Vóór de invoering van de bagatellenregeling keerde Stichting Lira aan zo’n 15.000 auteurs een leenrechtvergoeding uit. Door de invoering van het nieuwe systeem is dit aantal teruggebracht naar circa 9.000 à 10.000. In 2010 zal het Lira bestuur de bagatellenregeling evalueren. →

Enkele kerncijfers	2009	2008	2007
Aantal auteurs	10.173	9.125	14.208
Totaal uitbetaald bedrag	€ 6.854.069,12	€ 5.206.814,57	€ 5.868.548,14
Gemiddeld bedrag	€ 592,21	€ 570,6	€ 414,50
Hoogste bedrag voor auteur	€ 77.193,73	€ 64.524,84	€ 63.611,54
Laagste bedrag	€ 0,18	€ 0,73	€ 0,01
Mediaan	€ 59,69	€ 53,86	€ 13,28
Puntwaarde	0.0086522	0.0076467	0.0091628

Omdat bedragen onder de vijf euro niet direct uitgekeerd werden, is de gemiddelde vergoeding gestegen, evenals de mediaan (het midden van de spreiding van de verdeling).

Onderstaande tabel geeft een beeld van de hoogte van de leenrechtuitkeringen in 2009:

Frequentieverdeling 2009

(* Dat, ondanks het invoeren van de bagatellenregeling vergoedingen uitgekeerd zijn onder de vijf euro, wordt met name veroorzaakt door verrekeningen met eerdere leenrechtverdelingen. In deze gevallen was het bedrag dat voor 2009 berekend werd initieel boven de vijf euro, maar viel de uiteindelijke uitbetaling toch iets lager uit, omdat er bij deze auteurs nog een verrekening plaats moest vinden met betrekking tot correcties van eerdere uitkeringen).

Top tien meest uitgeleende boeken 2009

1	Hoe overleef ik een gebroken hart?	Francine Oomen
2	Hoe overleef ik mijn eerste zoen?	Francine Oomen
3	Hoe overleef ik met/zonder jou?	Francine Oomen
4	Hoe overleef ik mezelf?	Francine Oomen
5	Hoe overleef ik mijn ouders? (En zij mij!)	Francine Oomen
6	Hoe overleef ik (zonder) liefde?	Francine Oomen
7	Lover of Loser	Carry Slee
8	Harry Potter en de Halfbloed Prins	J.K. Rowling
9	Hoe overleef ik de brugklas?	Francine Oomen
10	Blauwe plekken	Felix Faure-de Vries

Top tien meest uitgeleende auteurs 2009

1	Francine Oomen
2	Jacques Vriens
3	Carry Slee
4	Paul van Loon
5	Gerda Wageningen
6	J.K. Rowling
7	Dan Brown
8	Esther Verhoef
9	Maeve Binchy
10	Maren Stoffels

Publicatie vindt plaats met toestemming van de auteurs

II. KABEL

<i>Kabelgelden</i>	2009	2008	2007	2006
<i>Bedragen in euro's</i>				
Kabel Nederland	4.189.804	4.871.154	2.726.562	6.284.846
Kabel Kaderovereenkomst	1.324	18.010	100.288	204.086
Kabel Duitsland ¹	45.555	-	13.961	15.057
Kabel België	425.167	443.707	382.690	365.924
Overige	52.647	159.817	132.749	95.625
	4.714.497	5.492.688	3.356.250	6.965.538

¹ In 2008 is vanuit Duitsland geen geld over 2007 aan Lira uitgekeerd. Dit is in 2009 gecorrigeerd, waarbij van de totale incasso Duitsland (45.555) 21.956 betrekking heeft op 2007 en 23.599 op 2008.

De systematiek

Wat doet een kabelmaatschappij als Casema of UPC?

Ze ontvangen het signaal van de Publieke Omroep en stoppen dat in een kabelinfrastructuur en verkopen dat vervolgens via een abonnement aan de consument.

¶ Auteursrechthebbenden hebben jaren terug al beargumenteerd dat kabelmaatschappijen hiermee eigenlijk auteursrechtelijk beschermd materiaal zonder toestemming (opnieuw) exploiteren en dat een gedeelte van de opbrengsten daarvan dus moet gaan naar de makers van de werken. De rechter heeft de makers in het gelijk gesteld. De kabelexploitanten moesten toestemming aan rechthebbenden vragen voor het openbaar maken van hun werken. Lira en andere groepen rechthebbenden, hebben die toestemming verleend en daarvoor een vergoeding gevraagd. Dat was de geboorte van het kabelgeld.

¶ Lira keert aan haar rechthebbenden (veelal scenarioschrijvers in dit geval) een bedrag per uitgezonden minuut uit. Dit bedrag varieert per jaar, omdat het budget eerlijk verdeeld moet worden over alle makers die opgave hebben gedaan. Het aantal uitzendingen waarover Lira uitkeert bepaalt dus mede de hoogte van het “minutagebedrag”. Voor radio-uitzendingen geldt veelal een wat lager tarief dan voor televisie-uitzendingen.

¶ Kabelgeld betalen is voor kabelexploitanten een kostenpost die zij graag kwijt zouden zijn. Vandaar voortgaande pogingen om ook langs de weg van de rechter de toch al enorme rentabiliteit van kabelbedrijven verder te verhogen. Mede om Lira's positie inzake kabelgelden te versterken is in 2009 tot het nieuwe aansluitingscontract besloten waarin een krachtiger formulering van de overgedragen kabelrechten is opgenomen.

¶ In 2009 hebben scenarioschrijvers, acteurs en regisseurs gehoor gegeven aan de wens van het kabinet om de samenwerking tussen rechtenorganisaties onderling te versterken en de efficiency merkbaar te verbeteren. Makers van audiovisuele werken streven naar een groot bereik van hun werk onder het publiek. Vroeger bleef dit beperkt tot televisie en bioscoop. Tegenwoordig ontstaan nieuwe platforms voor verspreiding, zoals internet (bijvoorbeeld uitzending gemist), tv op je mobiel en video-on-demand. Hoewel met deze nieuwe vormen van distributie in toenemende mate veel geld →

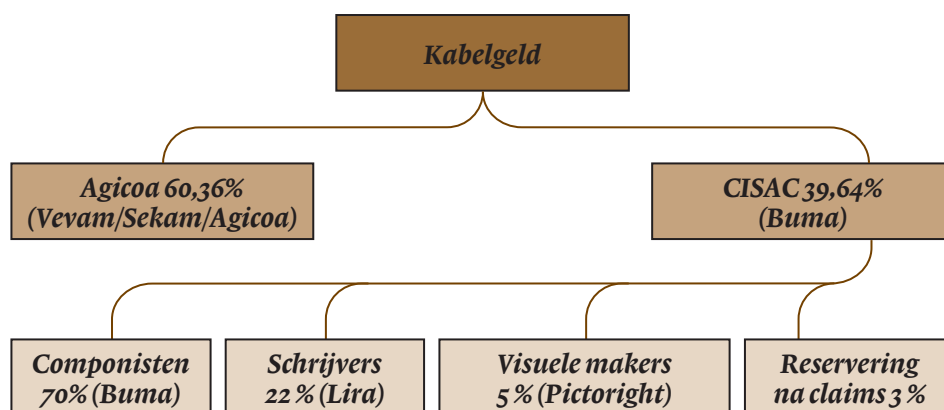
verdiend wordt door de distributeurs, ontvangen makers hiervoor nog maar zelden een behoorlijke vergoeding.

¶ Onder de noemer Portal Audiovisuele Makers (PAM) zijn de beroepsorganisaties Netwerk Scenarioschrijvers, Dutch Directors Guild (regisseurs) en ACT (acteurs) samen met hun rechtenorganisaties Lira, VEVAM en NORMA met een nieuw voorstel gekomen om audiovisuele rechten te regelen. Dit voorstel maakt het mogelijk dat omroepen en producenten alle vrijheid krijgen om (animatie)films en dramaserie te gebruiken terwijl tegelijkertijd de makers verzekerd zijn van een redelijke vergoeding. Met PAM nodigen de makers de omroepen, producenten en distributeurs uit om in goed overleg een transparante en effectieve rechtenregeling af te stemmen.

De verdeling

ER ZIJN VERSCHILLENDE SOORTEN rechthebbenden betrokken bij de uitzendingen op de televisie. Natuurlijk de scenarioschrijvers, maar ook producenten, regisseurs, componisten, acteurs etc. Elke beroepsgroep heeft zijn eigen auteursrechtorganisatie. Daarnaast zijn ook de omroepen rechthebbenden.

¶ Kabelgeld wordt betaald door de individuele kabelexploitant. De onderhandelingen worden gevoerd door de NL Kabel: de koepel van kabelmaatschappijen. Het huidige kabelcontract zal eind 2010 aflopen en de gesprekken over de voortgang vanaf 2011 zijn in volle gang. Hierbij zijn meerdere auteursrechtorganisaties betrokken, waaronder Lira.

¶ Lira koopt bestanden met gegevens over alle programma's: wanneer ze uitgezonden zijn, op welk net en hoe lang ze duurden. Met behulp van televisiegidsen, internet en de opgaven die onze scenaristen zelf doen, achterhalen we welke aflevering precies is uitgezonden en wie er allemaal aan meegeschreven hebben.

¶ Het beschikbare geld wordt verdeeld op basis van tijdsduur. Als er bijvoorbeeld twee schrijvers hebben gewerkt aan het scenario, delen ze samen deze opbrengst. Wij gaan er als basisveronderstelling van uit dat een ieder van die schrijvers dan een gelijk deel krijgt. Als dat anders moet, vragen wij de betrokken auteurs om gezamenlijk een andere verdeling aan te geven.

¶ We kunnen alleen maar kabelgeld verdelen onder auteurs die zich daadwerkelijk bij ons aan hebben gesloten. Lira heeft namelijk een machtiging (of overdracht van recht) nodig van een auteur om kabelgeld te gaan innen. Wel doen wij ons best om de betrokken auteurs te vinden en hen alle informatie te verstrekken, zodat aansluiting snel kan geschieden en alsnog een uitkering kan plaatsvinden. ←

III. ThuisKopie

<i>ThuisKopiegeden</i>	<i>2009</i>	<i>2008</i>	<i>2007</i>	<i>2006</i>
<i>Bedragen in euro's</i>				
Audio	182.444	222.921	226.768	261.651
Video	694.056	1.677.300	2.086.467	-
Overig	76.400	33.754	20.589	96.965
	952.900	1.933.975	2.333.824	358.616

De systematiek

CONSUMENTEN MOGEN VOLGENS de auteurswet een kopie voor eigen gebruik (privé-kopie) maken van auteursrechtelijk beschermd materiaal. Als je deze kopie maakt op een onbespeelde beeld- of geluidsdrager, moet daarvoor wel een zogeheten thuisKopievergoeding betaald worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om een kopie die je maakt van één van je CD's om ook in de auto ernaar te kunnen luisteren of een kopie die je maakt van een in de bibliotheek geleende CD of DVD.

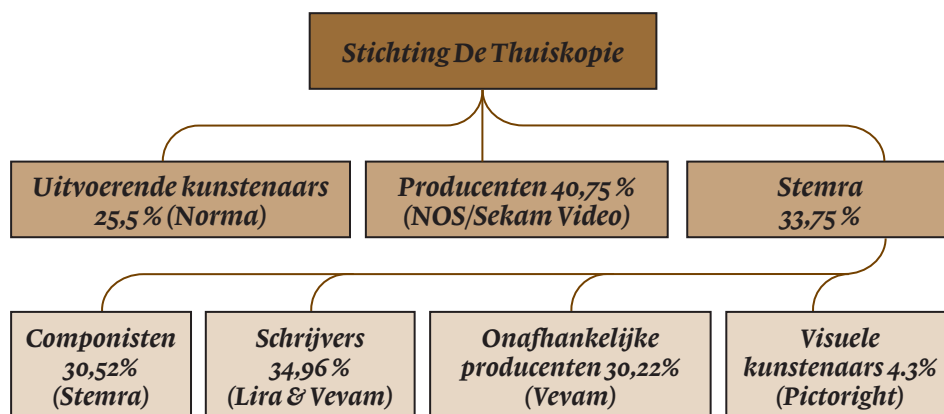
¶ Op blanco dragers (zoals blanco CD's, DVD's en videobanden) die je als consument in de winkel koopt, zit een heffing (slechts een paar cent per schijfje). Door het betalen van deze heffing bij de aankoop van deze producten betaalt de consument een vergoeding voor zijn kopieergedrag.

¶ Elke paar jaar wordt een grootscheeps onderzoek uitgevoerd waarin nauwkeurig gekeken wordt hoeveel en wat precies allemaal door consumenten gekopieerd wordt. Een enorm deel daarvan is natuurlijk muziek. Daarom gaat een groot deel van het geïnde geld naar Buma/Stemra. Maar er zijn ook consumenten die bijvoorbeeld een aflevering van 'Gooische Vrouwen' opnemen op video. Een vergoeding hiervoor wordt door Lira aan de betreffende (scenario) schrijver uitbetaald.

¶ De heffingen op lege schijfjes en banden worden betaald door de importeurs en fabrikanten van deze producten aan Stichting De ThuisKopie. Deze stichting verdeelt deze vervolgens weer onder de verschillende soorten makers/ rechthebbenden door aan verschillende auteursrechtorganisaties opdracht te geven om geld aan hun achterban uit te keren.

¶ De verdeling van het totaal geïnde geld vindt plaats op basis van het eerder genoemde onderzoek. Er is gemeten hoeveel van welke soort werken gekopieerd wordt. Hoeveel muziek? Hoeveel Nederlands drama? Hoeveel hoorspelen? Aan de hand van deze metingen wordt de totale incasso percentageel verdeeld tussen de verschillende organisaties.

¶ Er zijn twee soorten dragers, namelijk die waarop alleen audio kan worden opgeslagen en daarnaast die waarop ook video kan worden gekopieerd. Elke soort heeft zijn eigen specifieke verdeelsleutel. ←

(dit is de verdeling voor het videogedeelte van Thuis kopie. Voor het audiogedeelte is de verdeling iets anders).

De verdeling

LIRA KOOPT BESTANDEN met gegevens over het opnamegedrag van televisiekijkers. Het onafhankelijke onderzoeksbureau Intomart doet onderzoek naar welke programma's consumenten zoal opnemen. Verschillende programma's krijgen op basis van dit gedrag opnamepunten toegewezen. De hoogte van dit puntental is bepalend voor de hoogte van de thuis kopie vergoeding die de scenarist van dat werk van Lira krijgt.

¶ Deze vergoeding geldt zowel voor scenario's van programma's die op verschillende televisiezenders zijn vertoond als voor programma's die uitgezonden zijn op de verschillende radiozenders. Lira zoekt met behulp van internet, televisiegidsen en opgaven van onze aangeslotenen bij de opgenomen programma's de scenaristen op en keert hun vervolgens de passende vergoeding uit.

Ontwikkelingen

VROEGER WAS ER een thuis kopie heffing op blanco cassettebandjes en videobanden. Toen deze dragers vervangen werden door blanco CD's en DVD's werd ook hierop de thuis kopie heffing geïntroduceerd. Hier hoefde destijds weinig discussie over gevoerd te worden, omdat immers in de Auteurswet staat dat de heffing van toepassing is op 'alle voorwerpen' bestemd om werken op te slaan.

¶ De laatste jaren zien we een dalende incasso voor CD's en DVD's. Logisch, want deze worden meer en meer vervangen door MP3-spelers, DVD-recorders, iPods, harddisks enzovoort. Volgens organisaties van rechthebbenden zijn ook dit 'voorwerpen' waarop opgeslagen wordt en zou het niet meer dan redelijk zijn om ook op deze voorwerpen een thuis kopie vergoeding te heffen om voor onze rechthebbenden gedeelde inkomsten te compenseren. De landelijke politiek heeft daar tot nu toe een andere mening over.

¶ In 2009 heeft het kabinet de bestaande thuis kopie regeling bevroren tot 2013. VOI©E en Stichting Auteursrechtbelangen hebben in de tweede helft van 2009 in een reactie op dit kabinetsbesluit aangetoond dat het merendeel van het thuis kopiëren nog gewoon van dragers en van radio- en televisie-uitzendingen plaatsvindt, waarvoor de vergoeding is bedoeld. De rechthebbenden ontvangen echter al jaren niet meer een billijke vergoeding, omdat het kopiëren zich heeft verplaatst naar andere voorwerpen, waarvoor de regering een heffing al twee jaar tegenhoudt en dat nu ook beoogt voor de komende drie jaar. Door het thuis kopiëren enerzijds wettelijk toe te staan en anderzijds niet te zorgen voor een billijke vergoeding handelt de Nederlandse regering volgens de organisaties van rechthebbenden in strijd met de wet en met de Europese richtlijn. Momenteel loopt daar ook een procedure over. Ook de eerdere besluiten tot bevroering zijn onder de rechter. ←

IV. Reprorecht

Reprorecht	2009	2008	2007	2006
<i>Bedragen in euro's</i>				
Belletrie en overige	917.594	290.730	376.664	67.749

STICHTING REPRORECHT IS in 1974 opgericht door auteurs en uitgevers. Volgens de wet is fotokopiëren uit auteursrechtelijk beschermde werken (dag-, nieuws- of weekbladen, tijdschriften en gedeelten uit boeken) in principe toegestaan. Maar de makers van deze werken dienen hiervoor dan wel een billijke vergoeding te ontvangen. Stichting Reprorecht incasseert deze wettelijk vastgestelde vergoedingen voor het kopiëren uit auteursrechtelijk beschermd materiaal.

¶ Sinds 2003 ontvangen alle bedrijven in Nederland met de beschikking over een kopieerapparaat een factuur van Stichting Reprorecht. Daarnaast factureert Stichting Reprorecht aan de publieke sector: onderwijs- en overheidsinstellingen, bibliotheken en andere instellingen die werkzaam zijn in het algemeen belang. Deze gebruikers kopiëren namelijk - naast eigen documenten - ook auteursrechtelijk beschermde publicaties. Uit onderzoek is gebleken dat vooral artikelen uit vaktijdschriften of bijvoorbeeld wetenschappelijke teksten en educatieve uitgaven gekopieerd worden. Doorgaans legt men sporadisch literaire boeken op het kopieerapparaat om een klein gedeelte te kopiëren.

¶ Omdat uit ons genre zo weinig gekopieerd wordt, is het percentage dat Stichting Lira krijgt van de reprorechtgelden ook vrij bescheiden. Het geld dat we ontvangen wordt toegevoegd aan de incasso van de leenrechtvergoeding en op die manier, gelijktijdig met het leenrecht, verdeeld onder de auteurs van algemene boeken.

¶ In 2009 is er een grote stijging te zien in de incasso. Deze wordt onder meer veroorzaakt door de overname van de Nieuws waarde activiteiten en door een incidentele uitkering.

Nieuws waarde

IN 2009 HEEFT Lira voor het eerst uitgekeerd aan journalisten, na het samengaan met Nieuws waarde. Lira heeft verschillende repartities voor freelance journalisten verricht in 2009. In totaal is aan deze groep een bedrag uitgekeerd van € 1.009.144,25. Dit bedrag is verdeeld over 1.056 journalisten.

¶ Bijgaand schema geeft een indruk van de verdeling van de verschillende geldstromen voor deze groep van rechthebbenden:

Soort vergoeding	Uitgekeerd bedrag
Thuis kopie Audio	102.136,77
Thuis kopie Video	78.186,20
Leenrecht	142.645,18
Reprorecht Dagbladen	456.800,16
Reprorecht Publiekstijdschriften	229.375,94
Totaal	1.009.144,25

Het bestuur & bureau

DE SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR VAN LIRA IN 2009 WAS ALS VOLGT:

Kees Holierhoek - voorzitter
Tijs van den Boomen - vice-voorzitter
Rien Verhoef - penningmeester
Robert Alberdingk Thijm - secretaris
Marjan Berk- lid (tot 1 juni 2009)
Saskia Noort - lid (tot eind 2009)
Tsead Bruinja - lid
Maria Genova - lid

STICHTING LIRA HEEFT op basis van een dienstverleningscontract de uitvoering van haar activiteiten ondergebracht bij het Centrum voor Dienstverlening Auteurs- en aanverwante Rechten (Cedar B.V.). Cedar voert de volledige facilitaire dienstverlening uit voor zes auteursrechtenorganisaties: Stichting Leenrecht, Stichting Lira, Musi©opy, Stichting Pro, Stichting Reprorecht en Stichting de Thuis kopie. Daartoe behoren diensten als Juridische Zaken, financiële administratie, communicatie, huisvesting en personeelszaken. Daarnaast neemt Stichting Lira deel in het Bestuur van Stichting Cedar, de aandeelhouder van Cedar B.V.

CEDAR B.V. STOND IN 2009 ONDER LEIDING VAN

De heer A. F. Beemsterboer († 19 januari 2009), Mevrouw mr. Y. L. Looye (januari t/m augustus) en Mevrouw M. de Gier (vanaf september).
Het bureau van Stichting Lira is het uitvoeringsorgaan van het Bestuur van de Stichting. De uitvoering op bureauniveau wordt verzorgd door Cedar B.V.

CORRESPONDENTIEADRES

Stichting Lira
Postbus 3060
2130 KB Hoofddorp

Telefoon: 023 - 799 78 06
Fax: 023 - 799 77 00
E-mail: lira@cedar.nl
Website: www.lira.nl

Fonds voor Sociale & Culturele doelen

BIJ VEEL UITKERINGEN die Stichting Lira doet, houden wij een percentage aan sociaal-culturele gelden in. De hoogte van die inhouding varieert: bij Leenrecht is het 10%, bij Thuiskopie 7,5% en bij Kabelgeld 10%.

¶ Dit doen wij niet alleen omdat wij het belangrijk vinden om de positie van schrijvers te verbeteren en collectieve doelen te steunen. Wij zijn in sommige gevallen door regelgeving, in andere gevallen door wederkerigheidscontracten met buitenlandse zusterorganisaties, genoodzaakt om deze zogeheten ‘SoCu-inhoudingen’ te doen.

¶ Het geld dat wij inhouden wordt verdeeld over sociale en culturele doelen. Vanaf 2009 worden zowel de subsidies voor de sociale als die voor de culturele doelen toegekend door het bestuur van Stichting Lira Fonds.

¶ Op 1 januari 2009 was een bedrag ter besteding van € 1.704.306 beschikbaar in het Lira Fonds, inclusief de reserve. In 2009 is het saldo van het fonds toegenomen met € 500.733. Er is in 2009 in totaal voor een bedrag van € 941.942 aan subsidies toegekend.

Lira Fonds

VOOR HET VERLENEN van subsidies in de culturele sfeer laat het bestuur zich in veel gevallen adviseren door een deskundige adviescommissie. Deze commissie is in 2009 zes maal bijeen geweest en heeft in totaal 274 aanvragen behandeld. Van deze subsidieaanvragen zijn 114 aanvragen goedgekeurd en met een positief advies aan het bestuur van Stichting Lira Fonds voorgelegd. Over 158 aanvragen is door de adviescommissie negatief geadviseerd, aangezien deze aanvragen niet voldeden aan de voorwaarden gesteld in het reglement van de Stichting of omdat prioriteit werd gegeven aan andere subsidieaanvragen. Over 2 aanvragen is de adviescommissie, in afwachting van meer gegevens, in 2009 nog niet tot een advies kunnen komen. De subsidieaanvragen waarover de adviescommissie positief oordeelde, zijn allemaal door het bestuur van Stichting Lira Fonds goedgekeurd.

Sociale doelen 2009

<i>Subsidie-aanvrager</i>	<i>Titel</i>	<i>Toegekend</i>
<i>Bedragen in euro's</i>		
Stichting Letter en Feest	Friezenbal	2.000
Amsterdam Wereldboekenstad	Boekennacht	2.640
Stichting Rechtshulp Auteurs	Financiële bijdrage algemene reserve	75.000
Pen Emergency Fund	Financiële bijdrage 2009	10.000
Sociaal Fonds Letterkundigen	aanvulling vermogenspositie	4.599
Dutch Directors Guild	DDG Maand van het Auteursrecht	1.000
Netwerk Scenarioschrijvers	Schrijfpaleis 2009/2010	13.000
VvL	Subsidieverzoek CEATL	5.000
VvL en Fonds voor de Letteren	pilotmiddag cultureel ondernemerschap	1.500
Stichting De Eenzame Uitvaart	De Eenzame Uitvaart	5.000
Vertalershuis Amsterdam	Literaire Vertaaldagen 2009	9.327
Netwerk Scenarioschrijvers	De Dag van het Scenario 2009	8.032
Scriptschool	Ondersteuning t.b.v. sluitende exploitatie	30.000
Nederlandse Film en Televisie Academie	Symposium kwaliteitsseries	9.500
Stichting Letter en Feest	6e Alternatieve Boekenbal 2010	2.000
PEN Nederland	PEN Poëzieavond	900
P.C. Boutensfonds	Bijdrage 2010	32.161
Stichting Jaarprijzen voor de Journalistiek	De Tegel 2009	6.000
VVL	Symposium voor jeugdboekenschrijvers	9.287,50
NVJ	Platform Makers	45.000
Freelancers Associatie	Participatie in congresorganisatie	600
Totaal		272.546,50

Culturele doelen 2009

In 2009 ZIJN aan de volgende aanvragers garantiesubsidies verleend, ter besteding aan culturele doelen voor één of meer projecten, voor een totaalbedrag van € 405.610. Dit bedrag is verdeeld over *dramatische* en *literaire* projecten. Op basis van een financiële en inhoudelijke verantwoording na afloop van de projecten waarvoor garanties zijn verleend, wordt al dan niet tot uitbetaling van de gegarandeerde bedragen overgegaan:

Bedragen in euro's

Amsterdamse Bos, theater het	8.400,00	Mediabordeel, het	4.000,00
Arnhems Boekenbal	1.050,00	Mightsociety	5.600,00
Arnhems Lezersbal	825,00	Moerasgas	2.400,00
Balie, de	6.900,00	Muziektheater Collectief, het	4.000,00
Ballet van Leth	3.000,00	Nederlands Film Festival	2.400,00
Beeldenstorm	4.960,00	New European Cultural Collaborations	1.500,00
Beer Muziektheaterproducties	3.360,00	Nil Producties	2.400,00
Behoud de Begeerte Nederland	9.000,00	Nieuwe Helden	5.600,00
Bellevue, theater	4.000,00	No Can Do	2.400,00
BloodyMary	5.600,00	Onbederf'lijk Vers	4.075,00
Boekids	6.150,00	Openbare Bibliotheek	1.500,00
Braamtheater	5.600,00	Opera aan het IJ	3.000,00
Caraïbische Letteren Werkgroep	1.400,00	Overmorgenland	4.000,00
Castrum Peregrini	14.400,00	Pakt, het	3.360,00
Comedia Futura	3.360,00	Plaats, de	5.600,00
COS Zeeland	2.944,00	Plaza Futura	4.000,00
Culturele Manifestaties N.A.N.A.	12.000,00	Podium Kwakoe	550,00
Cultuurmonument	1.600,00	Polly Maggoo	5.600,00
Cunera Nu	3.360,00	Productiehuis Rotterdam	3.360,00
Dichter aan Huis	25.000,00	Prompt	5.600,00
Dichter bij de Molen	1.375,00	Ricciotti Ensemble	5.600,00
Dichters in de Prinsentuin	7.200,00	Rotown Magic	3.150,00
DJT de Reus	4.000,00	Sahne	2.100,00
Dordt Literair	1.400,00	Saint Amour vzw	6.660,00
Dorpsbruiloft, de	1.500,00	SLAA	6.000,00
Festival Mooie Woorden	3.900,00	SLAU	4.200,00
Fotodok	3.000,00	Spook	5.600,00
Frascati, theater	5.600,00	Stichting Kreukelzone	5.290,00
Gemeenschap, de	5.600,00	Stip theaterproducties	2.400,00
Generale Oost	3.750,00	Te Hooi en te Gras	1.800,00
Gezelschap, het	1.600,00	Theatergroep De Zus van Roos	3.360,00
Ghost Music	1.200,00	Theatergroep Mes	1.333,00
Groote Hoofd, het	2.500,00	Theaterproductiehuis Zeelandia	5.600,00
Hollands Diep	5.600,00	TIS	1.666,00
Hollandse Kade, de	1.600,00	Uitgeverij Van Gennep	3.300,00
Houten XL	5.600,00	Utrechts Museumkwartier	3.130,00
Hummelink Stuurman Theaterbureau	5.600,00	Varkensfabriek, de	5.600,00
I, 2, 3	4.000,00	Vecht lach werk en bewonder	4.000,00
IBBY-sectie Nederland	900,00	Vrienden van de Domkerk	525,00
Klein Land	4.000,00	Vurig	1.200,00
Kraftwerk vzw	5.000,00	Week van de Poëzie, de	3.000,00
Kunstenaars Centrum Bergen	2.400,00	Willem CodA stichting	1.500,00
Kunstroute Wûnseradiel	1.050,00	Wintertuin	40.600,00
Landjuweel	1.200,00	XL De Ateliers	600,00
Literair Dispuut Flanor	3.350,00	Zonnewende	900,00
Literaire Activiteiten Groningen	4.516,00		
Literaire Activiteiten Utrecht	3.100,00		
Luister, de	2.100,00		

¶ Het *Toneelfonds* dat tot doel had de opvoering van Nederlandse toneelstukken in het buitenland te bevorderen, is met ingang van 1 januari 2009 opgeheven. Alleen bij hoge uitzondering worden aanvragen in het kader van het voormalige Toneelfonds door het bestuur gehonoreerd. Uit coulance is in de eerste subsidieperiode van 2009 met een bedrag van € 2.500 nog ondersteuning verleend aan een vertaling naar het Pools van het toneelstuk “De Kantine” van Mathijs Verboom.

¶ In 2009 is aan de audiovisuele productie “Ik ga dood om jullie hoofd” een bedrag van € 4.000 aan ondersteuning toegekend t.b.v. de scenarioschrijver.

¶ Door het bestuur van Stichting Lira Fonds werd in 2009 voorts een bedrag van € 257.286 rechtstreeks toegekend, verdeeld over de volgende doelen.

- <i>De Woutertje Pieterse Prijs 2008/2009</i>	€ 42.286
- <i>Gouden Strop 2009</i>	€ 23.939
- <i>Gouden Strop 2010</i>	€ 7.500
- <i>Poetry International Festival 2009</i>	€ 15.000
- <i>Uitgeverij Van Tilt, Filter tijdschrift over vertalen</i>	€ 18.909
- <i>BoekieBoekie jaargang 2009-2010</i>	€ 15.500
- <i>Lira Scenarioprijs 2009</i>	€ 134.153

¶ In 2009* zijn naast de financiële toekenningen door Stichting Lira Fonds de volgende toekenningen rechtstreeks door het bestuur van Stichting Lira gedaan:

Bedragen in euro's

St. Jaarprijzen voor de journalistiek	De Tegel 2008	3.000
Contractenbureau	Financiële bijdrage 2009	137.100
Contractenbureau	Financiële bijdrage 2010	131.374

* In 2009 is een bedrag van € 348.522, dat reeds was toegekend door het Lira-bestuur in 2008, uitgekeerd aan de Vereniging voor Schrijvers en Vertalers (VSenV). Dit bedrag komt ten laste van het Lira Fonds.

Lira Fonds

SAMENSTELLING BESTUUR LIRA FONDS 2009

Kees Holierhoek - voorzitter
Tijs van den Boomen - vice-voorzitter
Rien Verhoef - penningmeester
Robert Alberdingk Thijm - secretaris
Marjan Berk - lid (tot 1 juni 2009)
Saskia Noort - lid (tot eind 2009)
Maria Genova - lid
Tsead Bruinja - lid

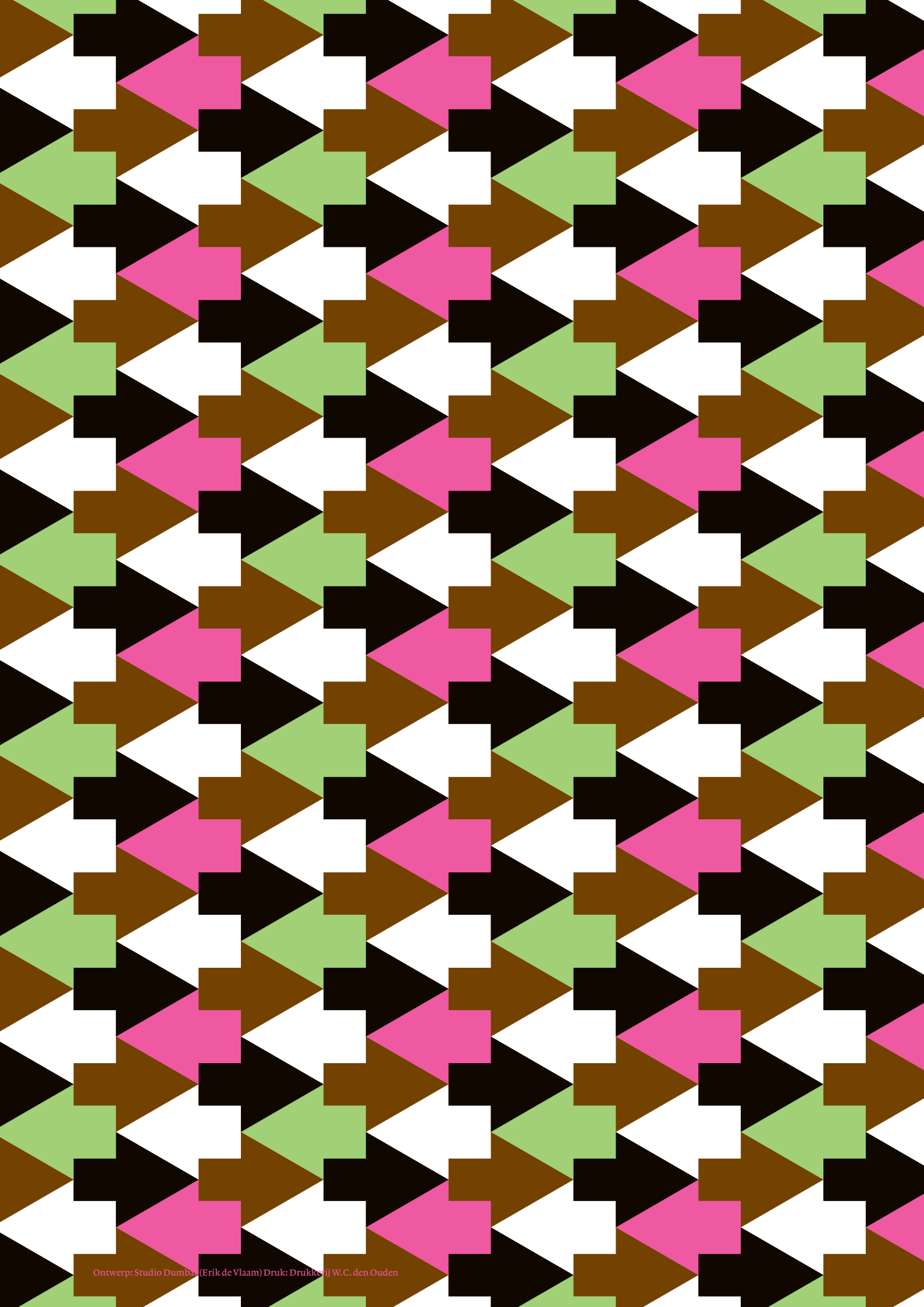
SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE PER 31 DECEMBER 2008

Rien Verhoef - voorzitter
Tijs van den Boomen - lid
Marian Boyer - lid
Jan Baeke - lid
Heleen Verburg - lid
Dennis Meyer - lid

CORRESPONDENTIEADRES

Stichting Lira Fonds
Postbus 3060
2130 KB Hoofddorp

Telefoon: 023 - 799 78 07
Fax: 023 - 799 77 00
E-mail: lirafonds@cedar.nl
Website: www.lira.nl/lirafonds

'09